

Datum
2024-01-29

Adress
August Palms Plats 1

Diarienummer
STK-2023-1756

Yttrande

Till
Klimat- och
näringslivsdepartementet

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Förslag om nya energipolitiska mål

KN2023/04578

Sammanfattning

Malmö stad delar den problembild och motivering som målas upp i promemorian kopplat till förslag om nytt planeringsmål och leveranssäkerhetsmål men vill samtidigt framföra synpunkter på hur målen är utformade och huruvida målformuleringarna möjliggör för uppföljning. Malmö stad delar inte regeringens bedömning att nu gällande energieffektiviseringsmål leder till att ej samhällsekonomiska åtgärder genomförs och där en förändring av målet riskerar att krocka med befintliga krav från EU. Vidare ser Malmö stad inte hur en nytt formulerat energieffektiviseringsmål löser den primära utmaningen med energieffektiviseringsåtgärder, att sådana åtgärder inte genomförs trots lönsamhet. Malmö stad är inte övertygande om förslaget att ge ett utökat ansvar till Svenska kraftnät för att säkerställa leveranssäkerhetsmålets genomförande.

Yttrande

Inledningsvis vill Malmö stad framhålla att den korta remisstiden inter har gett möjlighet till att arbeta fram och internt inom Malmö stad förankra synpunkter på regeringens förslag på nya energipolitiska mål. Elektrifieringen är på många sätt avgörande för Malmö stad liksom andra kommuners måluppfyllelse av lokalt satta miljö- och klimatmål. Därför är det av stor vikt att ändringar i den nationellt förda energipolitiken också förankras hos berörda sektorer och aktörer på ett tillfredsställande sätt.

Malmö stad vill också passa på att lyfta fram de övergripande behov som är viktiga att hantera i närtid och som bör beaktas i framtagandet av den kommande energipolitiska inriktningen. Dessa är:

- Säkerställa den långsiktiga energiförsörjningen
- Förstärka den lokala och regionala energiproduktionen
- Säkerställa ett leveranssäkert energisystem
- Stärka det offentliga rådighet över samhällskritisk infrastruktur
- Skapa förutsättningar för boende och verksamma att ha rimliga och förutsägbara energikostnader
- Skapa förutsättningar för ett konkurrenskraftigt näringsliv
- Skapa förutsättningar för att Malmös klimatmål ska kunna nås till 2030

I övrigt redogörs Malmö stads synpunkter för nedan.

Förslag vad gäller planeringsmål

Övergripande bedömer Malmö stad att ett kvantifierat planeringsmål, som är satt till 300 TWh till 2045, är positivt då det visar med tydlighet att elektrifieringen av Sverige kommer att behöva ske skyndsamt då målet innebär närapå en fördubbling av nuvarande elproduktion och användning. Att kvantifiera planeringsmålet är också en god idé då det fungerar som en gemensam målpunkt för Sveriges många aktörer att arbeta gentemot.

Måläret för planeringsmålet är satt till 2045. Malmö stad ser en risk i att endast sätta ett slutmål över 20 år fram i tiden utan delmål som riktningssigare längs vägen. Malmö stad hade önskat åtminstone ett delmål satt till 2030 som förtydligar ambitionen för elproduktionen i närtid. 2030 är målar för många beslutade klimat- och miljömål såväl som energimål för landets kommuner och där måluppfyllelse är avhängigt ett utbyggt elsystem. Ett sådant delmål hade också kunnat visa på behovet av och fungerat som en pådrivande faktor för elproduktionsutbyggnad idag. I den nationella strategin för elektrifieringen (elektrifieringsstrategin) konstateras att landbaserad vindkraft är i dag det mest konkurrenskraftiga alternativet för ny elproduktion och där en fortsatt snabb utbyggnad av vindkraft på land förväntas de närmaste åren. I Malmös närområde är det elproduktion från havsbaserad vindkraft som kan anläggas i närtid och innan 2030 och med stor potential för storskalig elproduktion. Detta bör vara en utgångspunkt i regeringens planeringsmål på kort sikt.

Planeringsmålet är formulerat som att planeringen av det svenska elsystemet ska ge förutsättningar att leverera den el som behövs för en ökad elektrifiering och för att möjliggöra den gröna omställningen. Malmö stad delar regeringens bild att ett elsystem ska kunna leverera tillräckligt med el när det efterfrågas är en nödvändighet för Sverige fortsatta konkurrenskraft, Malmö stad konstaterar samtidigt att målet inte är tidsatt eller kvantifierat och då inte heller uppföljningsbart. Målet är dessutom snarlikt vad som redan beslutats i den nationella elektrifieringsstrategin som har mål om säkrad tillförsel av el och effekt. Föreslaget mål hade tjänat på att konkretiseras och också tydligare kopplats till redan beslutade målsättningar i till exempel elektrifieringsstrategin.

Malmö stad ser positivt på förslaget att ansvarsområdena för berörda myndigheter inom elförsörjningsområdet ska ses över för ökad tydlighet i vem som ansvarar för vad och där frågan om ett Elförsörjningsråd, med uppgiften att ansvara för elsystemets långsiktiga utveckling, bereds vidare. Malmö stad ser ett behov av en instans som tar ett helhetsgrepp över vilka förstärkningar i elsystemet som behövs för att säkerställa måluppfyllelse.

Förslag vad gäller leveranssäkerhetsmål

Malmö stad delar den bild som målas upp i promemorian där resurstillräcklighet och överföringskapacitet är centralt för att ett skapa effektivt, robust och motståndskraftigt elsystem. Malmö stad har liknande resonemang och målbilder i sin Energi strategi för Malmö utifrån en lokal och regional kontext. Malmö stad kan samtidigt konstatera att föreslaget leveranssäkerhetsmål inte är uppföljningsbart då det varken är kvantifierat eller tidsatt likt nu gällande energipolitiska mål. Att leveranssäkerhetsmålet utformas på ett sätt som möjliggör uppföljning är särskilt viktigt i och med förslaget att ge Svenska kraftnät det övergripande

ansvaret att löpande följa upp målet och identifiera vilka åtgärder som krävs för att målet ska nås på kort och lång sikt.

Vad gäller förslaget att utöka Svenska kraftnäts uppdrag och ansvarsområden vill Malmö stad lyfta fram det faktum att myndigheten har fått kritik av Riksrevisionsverket för senfärdigt agerande, kortsiktighet och dåliga konsekvensanalyser i sitt uppdragsutövande med konsekvensen att elsystemet inte har utvecklats i linje med det övergripande målet för energipolitiken (se rapport RiR 2023:15). Malmö stad ställer sig tveksamma till ytterligare ansvar och ett utökat uppdrag till Svenska kraftnät i detta läge. Malmö stad förordar i stället att bredda Energimyndighetens uppdrag och ansvarsområde. Energimyndigheten arbetar redan idag med frågan om energieffektivisering och där ett breddat uppdrag som inkluderar ett större systemperspektiv och ansvar för leveranssäkerheten kan ha goda synergieffekter med deras befintliga uppdrag.

Förslag vad gäller energieffektiviseringsmål

I promemorian föreslås att nu gällande energieffektiviseringsmål ses över då målet idag ligger i konflikt med andra nationella mål och där målet även riskerar att driva fram ej samhällsekonomiskt optimala effektiviseringsåtgärder. Ett effektiviseringsmål bör, enligt promemorians förslag, i stället utformas så att det utgör en politisk riktning för hur mycket energieffektivisering som är ekonomiskt lönsam och som underlättar arbetet med att nå miljö- och klimatmål. Malmö stad delar regeringens bild av att det är viktigt att resurser läggs där det ger mest för pengarna, men ser samtidigt det som svårt att på nationell nivå utforma ett mål som är tänkt att styra effektiviseringsarbetet utifrån lönsamhet.

Energieffektiviseringsåtgärder genomförs av företag och privatpersoner och där lönsamhetskalkylen av nödvändighet är unik för varje företag och privatperson. Vidare är lönsamhet en central aspekt i de beslut som tas gällande energieffektivisering. Få företag eller privatpersoner gör sådana åtgärder om det inte betalar av sig. Rädslan att nuvarande mål leder till ej samhällsoptimala åtgärder är därför enligt Malmö stad obefogad.

Det är också Malmö stads uppfattning att den större utmaningen inte är energieffektiviseringsmålet som sådant eller att fel energieffektiviseringsåtgärder genomförs, utan snarare att effektiviseringsåtgärder inte genomförs trots att dessa är lönsamma. Detta konstateras även i Energimyndighetens rapport Effektiv användning av energi, effekt och resurser (ER 2024:03). Ett nytt nationellt energieffektiviseringsmål är enligt Malmö stad inte rätt verktyg för att komma åt denna problematik.

Malmö stad vill lyfta fram det faktum att det redan idag ställs krav på Sverige att energieffektivisera. Energieffektivitetsdirektivet, som är ett av de förslag som EU-kommissionen lagt fram inom ramen för 55 %-paketet, reviderades 2023 och där energieffektiviseringsmålet skärptes. Slutlig energianvändning inom EU ska nu minska med 11,7 procent fram till 2030. Medlemsländerna, inklusive Sverige, är också ålagda att gradvis öka sina energibesparingar från 2024 till 2030. Att i detta läge ta bort vårt eget nationella energieffektiviseringsmål kommer troligen inte hjälpa Sverige i detta åtagande.

Det energieffektiviseringsmål som gällde fram till 2020, att energianvändningen ska vara 20 procent effektivare till år 2020 jämfört med 2008, nåddes enligt Energimyndighetens uppföljning. Ett bidrag till måluppfyllelsen är svensk tillverkningsindustri som under perioden har minskat sin energintensitet. Malmö stad hade gärna sett att regeringen beaktar de lärdomar som gjorts från uppföljningen av energieffektiviseringsmålet satt till 2020 inför översynen av energieffektiviseringsmålet och inför den kommande energipolitiska inriktningen.

Avslutningsvis, Malmö stad delar Energimyndighetens slutsats i tidigare refererad rapport att det viktigaste verktyget för att uppnå effektiv användning av energi är en välfungerande energimarknad där prissignaler styr vad som produceras och används. Att etablera en långsiktig spelplan för marknadens aktörer är här enligt Malmö stad särskilt viktigt med tanke på de långa planerings- och genomförandetider som energibranschen har att förhålla sig till. Att ändra på långsiktiga nationella energipolitiska målsättningar, såsom energieffektiviseringsmålet, bör enligt Malmö stad göras med försiktighet just för att det riskerar att försämra denna långsiktighet.

Övrigt

Malmö stad vill framhålla vikten av att försvarsberedskap beaktas i utformandet av framtidens elsystem, och då även när energipolitiska mål och inriktningar arbetas fram. Ett energisystem förberett för kraftiga störningar är ett decentraliserat system där medborgare och företag har möjlighet att kraftigt minska sin elanvändning vid behov utan att livsuppehållande system hotas och där användarna kan styra sin användning utifrån tillgänglighet. Det är också av vikt att kunna producera och lagra energi samt dela den i närområdet. Malmö stad ser därför positivt på regeringens förslag om att elsystemet ska ha förmåga till ö-drift. Vidare ser Malmö stad att det behövs en kraftig ökning av decentraliserad energiproduktion i hela landet för att minska sårbarheten om enstaka stora produktionsanläggningar slås ut samt ett elnätssystem som kan hantera stor variation i både produktion och efterfrågan. Utifrån ovan skulle fortsatt utredning om vilka eventuella lagförändringar och insatser som skulle underlätta förmågan att leverera el där efterfrågan finns, i rätt tid och i tillräcklig mängd, i den utsträckning det är samhällsekonomiskt effektivt. Exempel på sådant, utöver ö-drift kan vara energigemenskaper.

Malmö stads näringsliv och privatpersoner känner tydligt av den prekära energisituationen och Malmö stad ser därför det som oerhört viktigt att förändringar i de energipolitiska målen och i den kommande energipolitiska inriktningen arbetas fram på ett inkluderande och involverande sätt med bred förankring.

Ordförande

.....
Karin Stjernfeldt Jammeh

Sekreterare

.....
Martin Ljungberg

Helena Nanne (M) reserverar sig mot beslutet och avser lämna in en skriftlig reservation.